

כמה לרניסורה פנימית

בכור-רשט

חזיון בשלש מערכות מאת ברנרד שאו

בכור שטן

חזיון בשלש מערכות

מאת ברנרד שאו

עברית: שאול טשרניחובסקי

ההצגה: צבי פרידלנד

הצייר: מי שמידט בנין התפאורות: די שנדר

המשתתפים:

מרת דדוין	ח. גובינסקה
ריצ'רד (דיק) קריסטי	א. מסקין
	ש. ברוק
דוד ויליאם דדוין	י. אביטל
אשתו	ח. הנדלר
דוד טיטוס דדוין	ר. קלצ'קין
אשתו	ח. רוזובסקה
אסי, בתו של פטר דדוין	פ. ליוביץ
מר הבקינס, נוטריון	א. ברץ
אנטוני אנדרסון, כהן	ש. פינקל
יודית, אשתו	ח. רובינא
המושל סוינדון	בן-חיים
קצין פורסטר	ר. קלצ'קין
קצין וילקינס	י. אביטל

סגן הרגיסור: י. רובינשטיין

קפליים: י. גולדברג
נעלים: ר. ברסוקר

חשמלאי: י. קופרמן
תלבושת: גב' ר. ציליאק

התוכן:

מערכה א.

לאזני המושל מגיעות הקריאות הראשונות של האזרחים לשחרור מולדתם מעול זרים. הוא מכריז מצב מלחמה בכל הארץ ומוסר פקודות המורות המכוונות לדכא את התחלת המרד. בתור אזהרה לכלם הוא מצוה לתלות אחד המורדים מחשוכי האזרחים — פטר דדוין.

משפחת דדוין גרה באחת מערי השרה בתקופת המרד. האם — פוריטנית, יכשה, נואשה מעברה מסיבת אי-הצלחתה בחייה המשפחתיים. בעלה — מת באופן פתאומי אחרי שנוכח בתלית אחיו פטר דדוין. את בנה הבכור ריצ'רד, המכונה כפי הבריות "בכור שטן", היא שונאת וחושבת לבן סורר ומורה. בנה הצעיר קריסטי הוא לא יצ'לח, יצור עלוב וחצי הדיוט. מלבד זאת נופל עול חדש על ראשה: בתו הבלתי חוקית של פטר דדוין, אסי הקטנה. בזמן הקראת צוואת בעלה המנוח בפני כל קרובי המשפחה, נוכח גם בנה ריצ'רד וכהן העיר אנטוני אנדרסון עם אשתו הצעירה יודית. לצערם של האם והקרובים יורש ריצ'רד את כל נכסי המנוח. התנהגותו מעוררת שנאה ופחד מצד אשת הכהן והערצה רבה מצד אסי הקטנה. אחרי קריאת הצוואה מכנה ריצ'רד

את כל קרוביו בשם "מורדים" ומוהיר את הכהן מפני הסכנה הצפויה לו כאחד מחשובי האזרחים. דבריו אלה מטילים סערה בקרב קרוביו ומתקבלים בקרירות ספקנית מצד הכהן האומר: עוד חזון למועד, מר דדו'ן! — קול תופים מודיע על כניסת צבא המלך לעיר ומטיל פחד על כל הנאספים.

מערכה ב.

המושל מקבל ידיעות על התפשטות המרד ועל כשלונו הצבאי. הוא מצוה להגביר את הפעולה בחזית ולהכניע את המורדים, ויהי מה.

הכהן אנדרסון שב אל יודית ומודיע לה, כי הזמין את ריצ'רד להזהירו מפני הסכנה. דבר בוא ריצ'רד מפחיד את יודית והיא מבקשת מאת האלהים שלא יבוא. אך ריצ'רד בא. אנדרסון וריצ'רד מזהירים האחד את השני מפני סכנת התליה ע"י המושל. שיחתם נפסקת ע"י קריסטי שבא לקרוא לכהן אל אמו ההולכת למוט. ריצ'רד ויודית נשארים יחידים זה מול זה.

הם יושבים לשלחן לשחות תה ושליחי המושל מתפרצים עם פקודת מאסר נגד הכהן. החלטה פתאומית באה בנפש ריצ'רד למסור את עצמו במקום הכהן. הוא מזהיר את יודית כי לא ינסו להצילו, פן יתלו את שניהם. הכהן חוזר. הוא רוצה לדעת מפי יודית מה סרה, אך אין הוא מקבל תשובה ברורה. אסי מודיעה, כי ריצ'רד מסר לה על ידי חיל שתבוא הנה. הכהן מכין מתוך דבריה שכאן לאסור את ריצ'רד ורוצה ללכת לעזור לו, אך יודית מגלה לו את כל האמת: באו לאסור אותו ולא את ריצ'רד. הוא דורש את שני אקדחיו ואת כל הכסף אשר בבית והולך.

מערכה ג.

לפני שערי ארמון המלכות נמסרת הודעה, כי המורדים נוחלים נצחון אחרי נצחון, כי קם להם מנהיג עזיב שלא ידעו עליו קודם.

בית הסוהר. יודית באה להתראות עם ריצ'רד בתור אשתו. היא מודיעה לו על בריחת בעלה ומתחננת כי יגיד למושל את האמת. אך ריצ'רד בשלו.

בית משפט צבאי, המושל והקצינים חוקרים את ריצ'רד בתור כהן.

(מדברי ההגנה של ריצ'רד)

"...האדמה אף פעם לא גזלה מאתנו את הזכות להיות בנים חפשים במולדתנו."
"...חובותי כלפי המלכות? אד מהי חובתכם אתם כלפי העם שהשתלשלתם עליו בכוח?! .. כל סוס טוב לקחתם למלחמה נגדנו. כל פרה שמנה לקחתם טרף לצבאותיכם. את לחם חוקנו גזלתם בכוח, — ועוד מורדים תקראו לנו?! ..."

"...כן! בני-חורין הננו עלי אדמות! ואם לכאלה מורדים יקראו — הרינו כלנו מורדים!"
בית המשפט דן אותו לתליה.

יודית מתפרצת בדרכי תוכחה כלפי המושלים ומודיעה, כי הוא לא בעלה. קמה מהומה. המושל מצוה להביא אחד מעובדי הרחוב להעיד. מביאים את קריסטי האומר, כי הנאשם הוא לא הכהן אנדרסון, כי אם אחיו — ריצ'רד דדו'ן. המושל גוזר: "מכיון שבאת אלינו בתורת כהן — היה כהן עד הסוף." גזר הדין יוצא לפועל כמותנה כינינו בדיוק בשתיים עשרה.

מוציאים את ריצ'רד אחרי התנגדותה של יודית הנופלת לרגלי כס המשפט. קול יריות ותופים. הקצינים מודיעים בהולים שהעיר נפלה בידי המורדים. המושל יוצא לקרב מכריע.

צבאות המלכות כורחים מנוצחים.

השעון מכה שתיים עשרה. מעלים לתליה את ריצ'רד דדו'ן.

הקולות והיריות מבחוץ גוברים. מתוך מהומה פורץ קול: "עצרו בעד התליה!" —

הכהן אנדרסון מופיע לפני המושל בתור מנהיג חיל ההמונים. המושל נעלם.

ריצ'רד משוחרר. הוא ויודית מתפרצים ונדהמים לראות את הכהן בתור מנהיג המרד.

הכהן: "ועתה — יכולים הם ללכוד ערים, לנחול נצחונות, לתלות רבים מאתנו. אך לעולם לא יוכלו להשתלט על רצון האומה... את החופש אין תולים!"

מסמר העונה

ה
ס
,
ג
ר
,
ה

ל
ט
י
ף

דפוס "יפת" לילינבלום 17, תל-אביב

33.2.1
הארבעה הישראלי לתאטרון